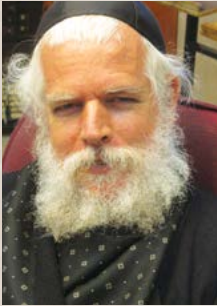

כנת שגל קדוה ארץ

גיליון 3 | כ"ט מרחשון תשע"ד | פרשת תולדות

שאלה:

האם עבודת ה'
אמורה או מסוגלת
לפתור בעיות אישיות?

תפסיקו להתפלסף

הרב אבנר טוניק
ראש ישיבת
נחת-רוח
במושב תפרח

תפילת עמידה מכילה גם שבח והודיה לה' וגם בקשת צרכים אישיים, וכן שני לוחות הברית מחולקים לתיקון הקשר עם ה' במקביל לתיקון הקשר עם הבריות. כשם שעזרה בפתרון בעיותיו האישיות של הזולת היא מצוה מהמעולה שבעבודת ה', כך פתרון בעיותיו האישיות של האדם עצמו - עבודת ה' היא ("וחי אחיך עמך" - "חייך קודמים לחיי חברך").

עבודת ה' זו, ברור שאמורה היא לפתור בעיות אישיות, כי זה עניינה ומהותה - לטפל בכלי על מנת שיהיה ראוי וטוב להכיל את האור. גם העבודה העוסקת ב"בין אדם למקום" - אמונה, תורה, תפילה ועוד, כשהאדם שוכח מעצמו ומבטל את כולו כאפר על מזבח ההתקשרות עם ה', בבחינת "אני לדודי", ממשיכה את "דודי לי" וממילא גואלת את האדם מתסבוכיו ומסוגלת (גם אם אינה אמורה או מיועדת) לפתור בעיות אישיות.

חשוב לציין כי עבודת ה' שבהתעסקות בבעיות עצמן, צריכה להיעשות ככוונה לשם עשיית רצון ה' בזה, כנדרש מכל התעסקות עם צרכינו באכילה, שתיה וכיוצא.

ולסיום: הנחש פיתה את חוה שהעץ "נחמד להשכיל" ומשם השתלשלה טעות מהותית כאילו אפשר להגדיר את עבודת ה' ונוצרה חוויה מעצם ההתלבטויות בהגדרותיה. האמת היא שצריכים "לקפוץ למים" ולעבוד את ה' (בשני הרבדים הנ"ל) מכל הלב, ומזה ליהנות, ולא מהפילוסופיה שסביב העבודה. או אז מתקרבים הכי טוב והכי נכון לעבודת ה'. ביטול ההנאה מה"מסביב", הריהו מהחשובים שביסודות לעבודת בוראנו. ויהי רצון שנזכה...

רפואת הנפש בתורה

הרב עופר גיסין
מרכז "נקודה טובה"
תל אביב

כל חכמי ישראל גילו לנו שיסוד עבודת ה' שבלעדיו אין המשך הוא שהאדם יכיר את עצמו ואת מהות כוחות נפשו (אכן עזרא שמות ל"א י"ח, מהר"ל הקדמת באר הגולה, ליקוטי הלכות שבת ז' ע"ה). מטרת הכרת הנפש על כל עומקיה היא להגיע לטהרת הלב והמחשבה. כתי המדרש שלנו מאז בני הנביאים ועד לגדולי מורי החסידות ובתי המוסר היו מעין סדנאות לעבודה רגשית ורוחנית, שתורתם גנוזה בספרים הקדושים ובמסורת שבעל פה שעברה מדור לדור. אבל סיבות רבות ומצערות במהלך הגלות גרמו לכך שההדרכה הפרקטית והעבודה בפועל על תיקון המידות נתמעטו והפכו לקשות יותר ללימוד והשגה. קשיי נפש מתחדשים בכל דור, ומתוך המצוקה יש אנשים בשעת משבר שמחפשים פתרונות זמניים וקליטים יותר, לעתים תוך שימוש בשיטות שמקורן איננו בתורה. עבודת השם כבר איננה נתפסת אצלם כפתרון לבעיות רגשיות אישיות.

חז"ל אמרו (מדרש איכה ב' י"ג) "חכמה בגוים תאמין. תורה בגוים אל תאמין". ההסתייעות בשיטות אחרות לעבודת הנפש מובנת ולעתים נחוצה. אבל אסור שהיא תהפוך לתחליף לעבודה האמתית: רפואת הנפש על ידי תורת אמת (לקוטי מוהר"ן ע"ד) תוך כדי חיפוש, לימוד ואימון עם מורים וחברים. כלשונו של רבי נחמן בסיפורי מעשיות (מעשה י"ג): "חיצו אל האוצרות שלכם".

ofer@nekudatova.com 052-7121231

זה לא העניין

הרב איל ורד
מכון מאיר

התשובה היא כן ולא.

כן- מפני שעבודת ה', בעיקר דרך מעייני החסידות, מפגישה את האדם עם כוחות נפשו, באופן של 'משברי אחזה א-לוה'. מושגים כמו עין טובה, מח שליט על הלב, אתכפיא ואתהפכא, כל אלו מושגים השייכים באופן מובהק לתחום הנפש.

ההבחנה המאירה של אדמו"ר הזקן בדבר שתי הנפשות, הבהמית והאלוקית, סומנה על ידי הרב קוק בספרו 'אורות הקודש', כאחת ההבחנות החשובות בתחום הנפש. הבחנה זו הופכת את האדם ממבולבל ונבוך מכיוונים סותרים המקננים בו, למבין את מבנה הנפש ויודע לאזן נכונה בין חלקיה השונים.

גם 'מעט טוב' של רבי נחמן מצטרף לעניין. היכולת לרכוש התבוננות שמתמקדת בטוב ועוסקה בלפרט אותו, להגדיל אותו, להנכיח אותו עוד ועוד, היא בודאי שיטה טיפולית מתקדמת. ההתבודדות היא מפגש יום יומי במרחב שקט ופנימי. כל עולם המושגים החסידי פונה אל הנפש, ומכיר דרכה את מי שעליו נאמר - 'ברכי נפשי'.

אמנם, יש מקום גם להזכיר את ה'לא'. רוצה לומר, כמיץ הערת אזהרה מפני השתעבודות לעיסוק המוגזם בעצמי ובבעיותיי. עבודת ה' פונה בעיקרה החוצה, אל הגדול והנשגב. ואין היא באה כפתרון לבעיות אלא עומדת בפני עצמה, כעניין מרכזי, וכשיא השאיפה אליה יכול וצריך יהודי לשאוף.

מחנכים! מדריכים!

מעוניינים לקבל עותקים של
קרוה אליך לשימוש בפעולה או שיעור
לחלק לתלמידים או לחברה?

סמסו ל-054-4530951

ונביא אותו קרוה אליכם מדי שבוע!

מרת ארץ

8

הרב יהושע שפירא

חב"ד, ברסלב והרב קוק
יש צודק?

6

הרב עדין אבן ישראל
(שטיינזלץ)

אחרי העז
מגיעה פרה

2

אלומה לב, נשים

עפים על עצמנו
בלי כנפיים

לומדים את זה תניא

ואתה תמשול בו!
משה שילת

מותר האדם מן הבהמה הלא הוא השכל. לבהמה יש שכל? כנראה שכן, אבל אין לה את יכולת החשיבה וההפשטה שיש לאדם. השכל שלה איננו אובייקטיבי ורואי שאיננו מסוגל לשלוט על הדגש. להיפך: הוא מופיע אצלה כמסייע בלבד ללב, לדגשות, ליצרים ולדחפים - שהם עיקר מהותה. לכל אחד מאיתנו יש "נפש בהמית". נרצה או לא נרצה, היא חלק בלתי נפרד מאישיותנו. היא מתאפיינת בתאוות, כעסים ושאר נטיות טבעיות, והחשיבה שלה איננה שופטת את צדקת דרכה אלא משרתת את דחפיה. הנפש האלוקית משוחררת מעיוורוננו של הלב ומנהיגה את הרגש לפי אור השכל. היא מכונה בתניא "הנפש השנית" מכיוון שהיא מופיעה תמיד לאחר הנפש הבהמית ולא לפנייה. בתחילת החיים השכל איננו מפותח, והחשיבה ממששת בעיקר למימוש מאוויים ותשוקות ופחות לחשיבת עומק או לבחירה ברגשות. לכן ילדים רוצים דברים קטני ערך ברצון עז, אין להם את יכולת הוויסות ואומדן הפרופורציות. עם השנים מתפתח הילד והנפש האלוקית מקבלת את מקומה, עד לגמר הופעתה כאדם כגיל מצוות כבר/ בת מצוה. רק אז 'מותר האדם', שהוא השכל, משתלם והכוח של הנפש האלוקית יכול לבוא לידי ביטוי מלא.

לדעת, לייחל, להינשל אלוהים

את הסיפור הזה לא ממש נעים לי לספר. הגעתי אל מישהי שיוצרת פריט מסוים ומוכרת אותו תמורת תשלום נכבד. בשלב כלשהו של המפגש איתה, אחרי שכספי כבר שולם, קלטתי שהיא מתעסקת גם בפריטים של אחרים וחששתי שאולי היא לא תיצור לי את הפריט שלי בדיוק איך שאני רוצה, ובזמן. כמו אישה שלמדה שהכי חשוב זה להיות אסרטיבית כדי שלא יעברו עלייך, שאלתי אותה: "את רוצה לעצור ולתקן אותו עכשיו או בעוד שעתיים כשתסיימי את עיסוקייך?". היא הסתכלה עליי במבט מופתע. המבוכה השתלטה על שתינו, והיא אמרה: "אעצור ואתקן עכשיו".

להיות מצליחנית

יצאתי מאותה אישה בלב מכווץ. אמת - שילמתי לה כסף ומגיע לי לקבל את מבוקשי. אמת - כל מנחת הורים הייתה גאה בי על שנתתי שתי אפשרויות לבחירה כך שלא הייתה לה דרך לחמוק. ואמת - המבט שלה הוכיח לי שהאסרטיביות הזאת לא שווה שקל אם אין לי את היכולת הפשוטה לראות את אותה אישה כאדם ולשאול מתי נוח לה לעצור הכול בשבילי, במקום לקבוע לה. גם אם הלקוח תמיד צודק. לפני כמה שנים הייתה בטלוויזיה פרסומת שנגעה ללבי: מבניין משרדים מפואר יצא אדם שמן למדי, ועל הרצפה נפל לו כסף. הכיתוב הנלווה לפרסומת תיאר את פועלו והישגיו של האדם המכובד, "כול לגעת בשמים", אך כשהניסיונות האומללים שלו להרים את הכסף נכנסו לפריים, נכנס גם הכיתוב האומלל - "אבל לא יכול לגעת ברצפה".

כבר למדנו משהו בעולם הזה - הכי חשוב זה להצליח, ואם אפשר שגם יראו מסביב שהצליח לך. לרכוש מקצוע מכניס, להתחתן עם אדם מרשים, להיות מתוקתקת בגידול הילדים-קריירה-עצמים-פילאטיס, תוך כדי עבודה פנימית מניבת תוצאות. אין בלבי על העולם שמביא

מהותה של הנפש האלוקית היא אמנם "חלק א-לוה ממעל ממש", מעל ומעבר לשכל ולהבנה (ראה במדור זה בגיליון הראשון), אבל מקום משכנה העיקרי באדם הוא במוח "ומשם מתפשטת לכל האברים" (תניא פ"ט). השכל הוא מקום גילוייה של הנפש האלוקית והמוקד הגלוי של השפעתה עלינו.

מאוד מביך

הכוח של הנפש הבהמית הוא בלב. דבר זה מותיר אותנו נבוכים כי הכוח של הלב חזק מאוד, הוא המושך את האדם ובו נמצאות עוצמות גדולות יותר מאשר במוח, לפחות כך נדמה. למרות זאת, מניח אדמו"ר הזקן בספר התניא הנחת יסוד שונה לגמרי: המוח שליט על הלב! נקודה. יש בחשיבה כוח עז ביותר לשלוט על כל רצון שבלב ולעצור אותו. אם בבהמה המוח הוא בסך הכל משרתו של הלב, אצל יהודי יש כוח מוחלט להפוך את הלב למשרת המוח. גם כשנדמה שהלב פועם בחזוקה כזו שהמוח "לא יכול עליו" - זו הטעיה! בכל מצב המוח הוא השולט. זה לא קל ולא פשוט, אבל עצם ידיעת הכלל הזה מסייעת להצלחה במלחמת היצר ובעידון ובתיקון אליהם שואף האדם כל חייו.

שליט זה לא מספיק

השליטה היא רק השלב הראשון. לאחר הריסון וכלימת הלב, המוח צריך להדריך את הלב לחוות ולהרגיש בכל כוחו - את רצונותיו הקרושים ורביקותו בה'. האדם צריך להתייגע ולהתבונן בדברים האמיתיים שהוא רוצה שיהיו את מרכז חייו, ואז הלב יתעורר ממילא באהבה ויראה לה'. המוח שליט על הלב גם באופן חיובי, לא רק לעוצרו ממשכיות רעות אלא גם להצמידו בעקבותיו אל התעוררות וכיסופים אל הקדושה. כשהלב מתעורר, האדם "חי" את ה' באמת, לאין ערוך מאשר במחשבות בלבד: "באהבה עזה כרשפי אש, בחשיקה וחפיצה ותשוקה ונפש שוקקה". רק עם הלב ניתן לקיים בשלמות את מצוות אהבת ה' ויראת ה'. רק עם המוח ניתן לגרום לכך שאהבה ויראה זו יהיו אמיתיות וברות קיום.

על פי תניא פרק י"ב, ט"ז-י"ז

תהיה בשמחה?

עם שולי רנד
לימוד חכמים

מקובל לומר שברגעים כואבים מרגישים יותר עומק של קשר לריבוננו של עולם. אפשר להגיע לכך גם דרך שמחה?

אני חושב שבדור שלנו, המבולבל והמטורלל, שמחה היא מצרך נדיר, כך שגם היא מזכירה לך את ריבוננו של עולם. התפיסה הרווחת מתייחסת אל השמחה כאל דבר חיצוני כמעט. היא אולי נובעת מזה ששמחה זה דבר, איך אומרים, שלא רואה את החיים. החיים עצמם לא מכריחים שמחה. על פניו, על מה יש לשמוח? רבי נתן כותב על זה בליקוטי הלכות, הוא אומר שצריך מצות השמחה זה ההיפוך. השמחה היא בדרך כלל על שחרור מכאב. כשטוב למישהו ונחמד לו, והכל בסדר והכל זורם והכל רץ ובנאדם שמח, זה דבר אחד; אבל כשאדם הופך בכוח את הכאב הבסיסי ומכריח את עצמו לשמוח, זה שלמות מצוות השמחה. כי אנחנו, מה לעשות, כלים חסרים, שבורים. שמחה טהורה היא רגש נדיר, ולדעתי היא תמיד מעורבת עם כאב. אין שמחה כהתרת הספיקות או כהתרת הכאב. אני חושב ששמחה זה רגש מאוד עמוק, אני לא מדבר על זחיות רוח אלא על שמחה פנימית. המקרים שאני זוכר בהם שמחה אמיתית, בדרך כלל קשורים מאוד לקב"ה, לאמונה. ברגע שכן אדם מרגיש את הקב"ה, את האהבה שלו ואת הרחמנות שלו, אז הוא יכול לחוש שמחה עמוקה, שמחה אמיתית. הרי אמונה זה לא דבר סטטי, לא דבר שנרכש וזהו. אמונה היא דבר מתנועע, אתה יודע, זו לפה זו לשם. שואלים אותי אם אני אדם מאמין. ובכן: כן, הרגע אני

כן, הרגע אני מאמין, אבל מה יהיה איתי בעוד חמש דקות? מניסיון, אני באמת לא יודע

מאמין, אבל מה יהיה איתי בעוד חמש דקות? מניסיון, אני באמת לא יודע. כמו שרבי נחמן אומר: "או מלאך או גאלאח". אז גם השמחה היא לא דבר סטטי, עומד, צריך לעבוד על זה. רגעי השמחה קשורים לאמונה, כשאתה מרגיש את המציאות של הקב"ה ואת הנוכחות שלו, אתה מאמין שהוא פה, שהוא איתך, שאתה חשוב לו, וזאת השמחה האמיתית. היא עמוקה מאוד והיא נדירה. לפחות אצלי.

אני יכול לעשות משהו על מנת לגרום לעצמי לשמוח במובן הטהור? ודאי. הרי אפילו בשמחה של הוללות, חס ושלום, חס וחלילה, יש נקודה של אמונה בדבר שאתה עושה, אז קל וחומר בקדושה. כל הדברים שקשורים לעבודת ה', לתפילה, יכולים להביא אותך לרגעים של שמחה אמיתית וטהורה.

שמחה זה סוג מסוים של שלימות, ואתה יכול וצריך לעשות הרבה דברים בשביל להגיע לזה. רבי נחמן מברסלב דיבר המון על העניין הזה, הוא גם אמר שלמען השמחה אתה יכול לעשות אפילו 'מילי דשטותא'. מה שאני לומד מהאמירה הזאת הוא שאפשר וצריך לעבוד על השמחה. אם אני אחכה שהיא תגיע אליי באופן טבעי, אשאר בדכרוך שלי לנצח נצחים. צריך לעשות עבודה בשביל להגיע לזה. אם אדם עושה שעה התבודדות או שהוא מתפלל או שהוא מקיים מצוות עם כוונה פנימית, בקיצור: כשהוא מרגיש שהוא עושה את רצון ה', אז אחרי זה הוא יכול לקבל שמחה.

אחרי הכל, כמו הכל, שמחה היא מתנה משמים. ועם השמחה שבאה באותו רגע ממש, באה סכנה. הרי כל החיים האלה הם כמו חליכה על זכוכית. ברגע שבאה השמחה מתחילה הסכנה של זחיות, זאת אומרת נכנסת ישות, אני שמח. אפשר רק לרצות להיות שמח, לעבוד על לרצות את זה באמת ולהתפלל על זה. להצליח או לא? זה לא בידני.

י"ט כסלו

ב"ה

האירוע המרכזי

יום חמישי י"ח בכסלו (21.11.13) בבנייני האומה, ירושלים

נשים בשעה 17:30 | גברים בשעה 21:30

נעילת שערים בשעה 18:00 בדיוק | נעילת שערים בשעה 22:00 בדיוק

ניגוני אדמו"ר הזקן - הופעה מלאה עם שולי רנד ואביתר בנאי

דברי חסידות מרוממים

מאת החו"ר הרב יואל כהן, הרב יצחק גינזבורג, הרב יהושע שפירא ועוד...

כרטיסי כניסה לאירוע

35 ש"ח בהזמנה טלפונית 03-9604637

45 ש"ח לרכישה במקום על בסיס מקום פנוי

להלמידים/ות ואברכים 25 ש"ח ברכישה מוקדמת באשראי או במוסדות הלימוד

קרוב אליך

עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות ת.ד. 52589 רמת גן

עורך: אהרונ ברגשטיין

עיצוב: סטודיו דוסה

להגבות, יצירת קשר, פרסום והפצה: info@qarov.org | 054-4530951

בחצר של

תהא

חצרונים הגיע לתחום בטבעיות. הוא היה שם, ברחוב הקלוקל, לפני הרבה שנים, ומבין היטב את מה שעובר על הנערים שלו. "גדלתי בבית דתי", מספר חצרוני, שלמד בישיבה לצעירים בירושלים אך לא התחבר לקיום המצוות. הוא התגייס לשלוש שנים בגולני ולאחריו פתח עסק של תקליטנות (DJ) במועדונים בתל אביב, עם שותף נוסף. בסופו של דבר השותף שלו נסע לתאילנד 'לנקות את הראש'. "הוא לא הלך לשם כדי לחזור בתשובה", מדגיש חצרוני, "אבל כשהוא חזר הוא אמר שהוא חזר 'הביתה', ואז הגיע לו הרעיון להחזיר אותי בתשובה".

"אמרתי לו: 'מה זה הזקן הזה עליך כשפורים מאחוריך?'", מחייך חצרוני, שלא הבין מה קרה לחברו הטוב שהתחיל להטיף לו מוסר בענייני צניעות. חצרוני לא נשאר חייב, ולחברו לא היו תשובות לטענותיו התל-אביביות. אבל כשהחבר שלו הצליח, תוך כדי וויכוח, להדגיש אותו עד הסוף, חצרוני הצעיר רתח מועם ויחד עם זה הבין שמשוהו לא בסדר איתו. מכאן החל תהליך של חזרה בתשובה.

"לקח שנה מאז עד שחזרתי בתשובה, שנה של ייסורי מצפון. הייתי שקוע בשטויות", אומר חצרוני, "אבל אז החלטתי שנגמרו המשחקים. ואז אתה מסתכל על העולם החילוני ומגלה כמה שקר יש שם וכמה טוב שהלכת".

לדעתו של חצרוני, גם להורים שלו יש חלק בתהליך התשובה שלו. הוא מספר שהם התפללו עליו ולימדו עליו זכות, וגם בימים שלא נהג כאחד מצדיקי הדור אימו הייתה מספרת שהבן שלה צדיק. האמון שלה, הוא מעיד, היה הכוח שעזר לו לחזור בתשובה.

בתור מי שעבר בעצמו תהליך של נפילה והתחזקות, הוא מבין היטב את סערת התהיות והבלבול של בני הנוער שמגיעים אליו ל'זולה', ואגב כך מחבר בין שתי השליחויות שלו: "הנקודה שמביאה אדם לסמים ולשתייה, היא אותה נקודה שמובילה את הנערה לחבר ערבי", הוא אומר.

הכול תלוי במידת הפגיעה הרגשית של הנער או הנערה. פגיעה רגשית מדרדרת במהירות לבריחה אל עולם ההנאה המיידית, לסמים ולאכזרה. "וודקה וסמים דופקים את המוח". השכל נשכח וגם אפשר להגיע לכך שיש לבת חבר ערבי".

כחייל בגולני הוא עבר הכשרה למבצעי חילוץ, אך מן הסתם מפקדיו לא חשבו שבהמשך חייו הוא ישתמש בהכשרתו כדי לחלץ בנות יהודיות מכפרים ערביים. "בנות יוצאות עם ערבים ולא מתייחסות לאזהרות שהוא בסוף ירביץ לה וישפיל אותה", מסביר חצרוני, "אבל בלי קשר למכות, צריך להדגיש את העניין

עדיין אין ביוגרפיה מסודרת של הראל חצרוני (44) למרות שפועליו יכולים למלא יותר מספר אחד. הספר 'שביות', שכתבה אשתו של הראל ויצא לאחרונה בספריית בית אל, מתאר את סיפורן של בנות שהתחתנו עם ערבים וחולצו משם בעזרתם של צוותי החילוץ שהוא מפעיל, אבל לרוב הציבור הוא מוכר יותר בתור מייסד 'הזולה של חצרוני' - בית חם בירושלים שמטפל בנוער נושה, בעיקר מהציבור הדתי.

נדב גלעד

"בית דין של מעלה לא ישאלו אם נתתי לילד את מה שמשרד החינוך דורש"

היהודי הייחודי לעמנו. גם אם הערבי יהיה מקסים וחסיד אומות העולם ויתרום מכספו לבית המקדש, אי אפשר להתחתן איתו! צריך להבין שאנחנו והם זה שתי מהויות שונות! היא בת של מלך ולא קרובה מאותה החומד ממנו קורץ הערבי".

המחנך מהרחוב

דיבורו של האיש הצנום והמוזקן קמעא חוצב להבות פנימיות, שברור היטב מהיכן הוא מדליק אותן. הטון שלו החלטי וברור, ושטף המילים לא נעצר אף להגיע. הוא מכיר את שטח הרחוב מקרוב, וסביר להניח שאם הייתה 'זולה של חצרוני' בזמנו, הוא היה מגיע אליה כדי למצוא מזון לנפשו.

כשמדברים עם חצרוני על חינוך נדמה שהטון עולה מתדר נהמות הלב אל תדר שאגות הנפש. כעת, כשהוא בשנות הארבעים לחייו, נשוי ואב לתשעה ילדים, הוא מדבר בכאב על החינוך בדרור ובדרורו. הוא נחמד, סימפטי ואוהב אדם, ועם זאת לא חושש לומר את המשנה החינוכית שלו, שמנסה לנער את המוסכמות

"תורה זה לא כמה דפי גמרא למדתי, אני מדבר איתך על עבודה פנימית. אדם יכול להיות גאון אבל מדוכא או מושחת"

אם נתתי לילד את מה שמשרד החינוך דורש. "אני מציע להורים שבמקום שידחפו את הילד למקום שבו ידוויח 20,000 שקל אבל יצטרך לבזבז 17,000 מתוך זה על טיפולים ותרופות פסיכיאטריות לו ולילדים שלו, ילמדו אותו את עבודת המידות. עבודת המידות לא נוגדת את השכל ואת רוחב הדעת, אלא מלמדת מה העיקר, ושכאשר יש קונפליקט בין הרגש לשכל - יש ללכת לפי השכל".

"מכיוון שלצערי זאת לא הדרך של מערכת החינוך, אז הישיבות התיכוניות והאולפנות נאלצות ללמד את הנקודות שמבקש משרד החינוך. יש לנו מחנכים מעולים שהיו יכולים לעשות עבודה פנימית עם התלמידים, אבל עם כל הרצון הטוב שלהם - הם לא יכולים לעשות את זה".

אתה מתעסק עם החינוך הבלתי פורמאלי, אבל בחינוך הפורמאלי נראה שהמצב הולך להישאר על כנו. השאלה היא, מה עושים בתוך המסגרת של מערכת החינוך, איך אפשר להתקדם באמת בעבודה פנימית-אישית?

"אדם צריך קודם כל לדעת מה המוגבלות של המערכת, ואז להסתכל על עצמו ולראות מה הוא יכול לעשות למרות הכל. לעשות בירור של מה אמת ומה שקר, ואחרי שהוא יגלה את האמת - ללכת איתה עד הסוף, עם או בלי המערכת.

אדם נולד יחיד. לא להאשים את ההורים. זה תירוץ עלוב. אברהם אבינו יצא אברהם אבינו למרות ההורים שלו! כל יום חמישי יש לנו שיעור לבנות. מגיעות בנות מכל קצוות הקשת הדתית ובגילאים שונים, בלי קשר לבית הספר ובלי שמישהו מכריח אותן, אלא רק מפני שיש שם אמת והבנות בוחרות בה מעצמן".

ואיך מתמודדים מול הורים שמאלצים את ילדם להתמסר למסגרתיות? "חלק מההתקדמות היא להיות בענווה מול ההורים. אני מדריך את החברה לדעת את האמת, אבל לדעת גם איך לקיים אותה".

בנתיבי עבודת ה'

הגדרות רבות מכוונות אותנו היום לדרכים מגוונות בעבודת ה' - החל מהגדרות מגוריות ועד לזרמים חסידיים והשקפתיים. השפע הזה מטעה ומבלבל, במיוחד נערים בגיל ההתבגרות. "כולם צריכים להיות בעבודת המידות, ה'איך' ודרך איזה ערוץ - לא מהווה בעיה", אומר חצרוני. "אבל מישהו שמצדיק רק את דרכו ואומר שכולם טועים, זאת כפירה. ללמוד את האני הפנימי שלך זו חובה שלא משתנה בין הזרמים השונים. כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות, ואצל כולם יש דברים טובים שניתן ללמוד מהם".

"יש לנו מחנכים מעולים שהיו יכולים לעשות עבודה פנימית עם התלמידים, אבל עם כל הרצון הטוב שלהם - הם לא יכולים לעשות את זה"

אתה מוזהה כרתי לאומי. אם הילד שלך יחליט שהוא חרדי, האם תסכים לכך?

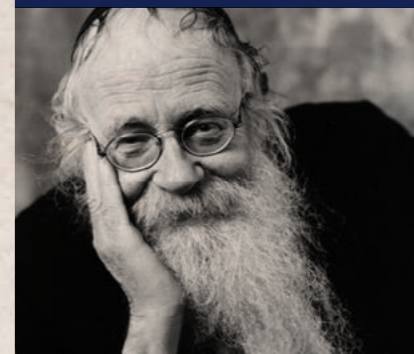
"למה לא? לא מבין חצרוני. "יש יתרונות ולקויות אצלנו ואצלם. אצלי חשוב דבר אחד: "מה ה' דורש ממך". צריך לעבוד את ה' מאהבה ויראה וממילא אתה תכבד את כולם ותיקח מכל אחד את הטוב הצפון בו".

שאלה אישית: אתה מדבר כל כך הרבה בנושאי החינוך, לא נמאס לך לדבר כל הזמן על אותו נושא?

"כשהמטרה שלך היא לא הריבוי אלא האנשים, אז זה לא משעמם כי האנשים כל הזמן מתחלפים. אבל תרע לך, שלא קרה לי אף פעם שהעברתי שיחה, אפילו בפעם האלף, ולא היה לי בה חידוש; לא דווקא ממני, גם מהאנשים שבהרצאות ומהשאלות שלהם נולד עוד עומק ועוד בירור חדש".

"היו לנו שני בתי מקדש", ממשיך חצרוני "הראשון נחרב בגלל שלוש העבירות החמורות והשני נחרב בגלל שנאת חינם. כשבאים לתקן אי אפשר להקפיד רק על צד אחד. כדי שבית המקדש השלישי יבנה, צריך שמירת מצוות מתוך אהבת חינם אחד לשני".

לתגובות: gilinada@gmail.com

עד בלי דיו!

על פריצת הגבולות שלמדתי מהרבי מליובאוויטש

הבעיה היא שאנשים בדרך כלל אינם מסתפקים בגשמיות שיש להם ואוחזים במידת ההסתפקות דווקא ברוחניות. אני עושה משהו, ואני מרגיש כמה אני בסדר; מסתכל על כל האחרים ואומר: "אתם יודעים מי אני? אני קמתי בבוקר והתפללתי! אני קרקפתא דמנח תפילין! נכון שלתפילה הזו לא היו פירות ושאיני לא יודע מה בדיוק אמרתי בה, אבל עדיין... ריבוננו של עולם, יש יהודים שלא התפללו אבל כן התפללתי, אדם גדול אני ומגיעה לי לפחות מדליה של זהב! מי ידמה לי ומי ישווה לי ומי יערוך לי..."

תכניס עז

מה שהרבי עשה זה להעמיד לאנשים איזה סוג של שוט שלא ייתן להם מנוחה. כולם מכירים את הסיפור על האדם שבא לרב והתלונן שצפוף לו בבית ואין לו מקום, והרב נתן לו פקודה להכניס עז לביתו. אחרי כמה ימים שאל אותו הרב האם נהיה לו יותר נח, והאיש ענה: "העז... יש לעיזים ריח וזה מסריח את כל הבית, והגללים בכל מקום". הרב אומר לו: "יפה יפה..." לאחר שבוע אמר לו הרב שיוציא את העז. הוא בא אל הרב ואמר: "תשמע, איזו רווחה..." זה סיפור מפורסם. הרבי מליובאוויטש גם עשה ככה. כשמישהו היה בא ומתלונן שקשה לו, אז הרבי היה אומר להסידר הזוה להכניס את העז הביתה. הוא היה יושב עם העז ובוכה, ואחר כך בא אל הרבי ובוכה "איך אני יכול לחיות עם העז?" אז הרבי היה אומר: "אתה יודע מה? תכניס גם פרה לשם".

שאיפות או הסתפקות במועט

לאנשים יש מצד אחד חמדנות, תאוותנות ורצון להגיע לכל מיני הישגים, ומצד שני יש מידה של הסתפקות במועט. השאלה היא רק באיזה תחום. מסופר על רבי עקיבא ואשתו, שהיה להם רק תבן. אליהו הנביא נכנס אליהם בדמות עני וביקש שיוציאו לו קצת תבן. אז אמר רבי עקיבא לאשתו: "תראי, אנחנו עשירים! עדיין יש לנו משהו שאנחנו יכולים לתת לאדם שאין לו כלום באמת". הסוג הזה של הסתפקות במועט בגשמיות הוא משובח. אם יש לי מכנסיים קרועים ואני רואה שהמכנסיים של האחר קרועים יותר ואני יכול להמשיך ללכת עם שלי, אז זו מידה טובה.

הרבי עשה לחסידים שלו מבצעים. היה מבצע של הדלקת נרות שבת קודש. טוב, אז כל בנות ישראל הכשרות והלכו והדליקו עם נשים נרות שבת. אח"כ הלכו והניחו תפילין לבריות, יפה מאוד, אח"כ היה עוד מבצע ועוד מבצע. זה לא נגמר. האמת היא שהרבי מעולם לא ענה על העניין הזה, למה להעמיס כל כך הרבה. היה קשה לשאול אותו. כולם ידעו שהוא עובד כל

השעות, ביום ובלילה, אז אי אפשר היה לבוא אליו בטענות. הוא אף פעם לא לקח חופש, במשך כל השנים.

לא להותיר חללים

יש בפזיקה דבר מעניין. נניח שיש לי מזוודה ואני מכניס לתוכה משהו. אני יכול להכניס עוד כמה חפצים ולדחוק את הראשון אבל יש גבול לכמות שאפשר לשים במזוודה או בכספת. אבל אם נפעיל לחץ כביר על עץ או על ברזל, יגיע שלב מסוים שבו המולקולות של החומר יישברו והמבנה של המתכת יתכווץ אל תוך עצמו. בלחץ מספיק חזק החלל יצטמצם והחומר יתפוס עשירית מהנפח שלו, כי בסך הכל רוב המציאות היא חלל ריק. יש באסטרונומיה דבר שנקרא 'הננסים הלבנים'. ישנם כוכבים שאינם גדולים מחדור הארץ, אבל יש להם משקל יותר גדול מזה של השמש. למה? כי זה כוכב שהחומר שבו התכווץ. קובייה קטנה מכוכב כזה שוקלת טון. זה מה שהרבי אמר. מה עושים לכן אדם שצועק שאי אפשר יותר, שיש לו יותר מידי עבודה ומעמסה? העצה היא שייקח עוד. כן, ההוא שאומר שהוא עייף ושקשה לו, אז שמים עליו עוד מעמסה, ואם הוא צועק שהוא באמת לא יכול, אז שמים עליו עוד איזה עבודה אחת קטנה. ואחרי זה הוא צועק שאי ואבוי, אין לו יום ואין לו לילה, אז אומרים לו אם ככה, תמלא את השעה שאינה לא יום ולא לילה... עד שהחלל הריק נמערך לתוך עצמו, הוא הופך להיות סוג אחר של חומר, חומר שיכול להכיל גם את הגמלים ואת החמורים, ואפילו חצי עיר. כבר לא אכפת לו, מפני שכבר כווצו אותו עד שאין בו הרבה חללים ריקים.

עבדי הם!

כשאבותינו יצאו ממצרים היו להם חשדות, אבל הם לא ידעו כמה שזה הולך להיות קשה. הקב"ה לקח והוציא אותם מיד המצרים והם אמרו: "זה טוב, אנחנו לא נהיה יותר עבדים לפרעה, נהיה אנשים חופשיים והכל יהיה נוח ונהדר". אז הקב"ה אמר: "אתם טועים, אני לא קניתי אתכם בשביל לעשות אתכם בריות

חופשיות שמסתובבות בחלל, אלא: 'כי לי בני ישראל עבדים'!"

היה גבול למה שפרעה יכול היה לבקש מבני אדם. כמה ערים הוא רצה לבנות בארץ מצרים? בסוף היה נגמר המקום לפירמידות. אבל הקב"ה אומר:

"עבדי הם, עכשיו אתם הולכים להיות תחת היד שלי. אני יעשה לכם פירמידה

כזו שהיא תעלה מכאן ועד

לשמים. כן, והיא תלחץ עליכם." פרעה

היה איש קטן ומנומס אבל הקב"ה דורש מבני אדם פי עשר ממה שהוא דורש ממלאכים, כי הרי בשביל מה עשיתי אותך בן אדם? מלאכים יש לי הרבה, יש לי קו יצור זריו למלאכים.

מה זה בן אדם? מצד אחד הוא נקרא אדם מפני שהוא בא מן האדמה, ומצד אחר אמרו שאדם פירושו אדמה לעליון. אדם עומד באמצע, בין העובדה שהוא יצור ביולוגי לבין מהותו כבעל נשמה אלוקית. הקב"ה אומר לנו: "כשם שלי אין מנוחה כך לכם אין מנוחה. כשם שאין סוף למעשיי, כך למעשיכם לא צריך להיות סוף. הנוגשים של פרעה הם כלומניקים. אצל פרעה כמה עבדתם, 10 שעות ביום? אצלי תעבדו 24 שעות ביום וגם זה לא יספיק."

תארו לעצמכם שמישהו אומר "אני הייתי סגן ראש העיר של עפולה תחתית..." - זה קטן! יצאנו מלהיות עבדים קטנים של פרעה קטן, להיות עבדא דקוב"ה שזה הרבה יותר קשה והרבה יותר מסובך.

כל מי שנחה דעתו מתואר של תלמיד חכם או ירא שמים צריך לדעת שמצד אחד מתחילים איפה שיכולים, אפילו בפחות מאפס, ומצד שני איפה גומרים? לא לפני שהופכים להיות כמו הקב"ה. תארו לעצמכם שמישהו אומר "אני הייתי סגן ראש העיר של עפולה תחתית..." - זה קטן! נגאלנו מלהיות עבדים קטנים של פרעה קטן, בשביל להיות עבדא דקודשא בריך הוא שזה הרבה יותר קשה והרבה יותר מסובך.

לא מספיק להיות תלמיד חכם או ירא שמיים.

"...איך אני יכול להיות עם העז?"
אז הרבי היה אומר:
"אתה יודע מה? תכניס גם פרה לשם!"

מצד אחד מתחילים איפה שיכולים, אפילו בפחות מאפס, ומצד שני איפה גומרים? לא לפני שהופכים להיות כמו הקב"ה.

אין גדול מעבד

אנשים שרים כפסח את 'דיינו' עם כל הניגונים, אילו הביאנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, אבל הקב"ה לא הסתפק בכך ודחף אותנו קדימה. עכשיו אנחנו רמויות אחרות, ולעומת הדיינו יש 'עד בלי די'.

זה מה שהיה אצל הרבי מליובאוויטש. יותר מאשר בתורה שאמר, זה היה באישיות שלו - שאין די, ואין עד כאן. אין מנוחה ואין שלוה. אם אני לא מספיק שום דבר, אז אני צריך למהר פי שתיים, פי שלוש וארבע כדי להגיע ולהספיק את כל הדברים.

ביציאת מצרים הגענו עד 'שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים'. אם למישהו יש לו איזה התחלה של גילוי שכינה אז לא צריך לחכות עד ליל הסדר, אפשר להתחיל כעת. במשך הדורות היו אנשים שדאגו שיהיה גילוי שכינה. איך דואגים שיהיה גילוי שכינה? הלא הוא עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים. אם הוא מתחבא אז אנחנו צריכים לשבור את כל המסכים בשביל להגיע אליו! קול דודי דופק ואם אני לא יכול לפתוח לו את הדלת אז אני צריך לעשות חור בקיר. ואני צריך לעשות את החור הזה כמה שיותר מהר, כי אני ישנה ולבי ער, לבי יוצא לקראתו. אז שהלב ייצא כמו שצריך לצאת, שיצא עם כל ההתעוררות, וחלילה לא מתוך איבה ולא מתוך שנאה אלא מתוך ידיעה שהעניין של 'כי לי בני ישראל עבדים' זה התואר הכי גבוה שאפשר לתת. מה שקנה עבד קנה רבו, לא יכול להיות יותר גדול מזה!

לחיים לחיים! ●●●●●●

התנועות

הקרב להעמקת הזהות היהודית בקרב צעירים בישראל

קול קורא

הקרב להעמקת הזהות היהודית בקרב צעירים בישראל מעוניינת לגלות כישרונות חדשים ורעיונות יצירתיים ולתמוך בהם, כהנעה לפעולות ברורות קיום בתחום הקירוב והפצת התורה לצעירים בישראל. הקרב פותחת את שעריה לקבל הצעות לפרויקטים ומיזמים חדשניים בקרב צעירים ישראלים, בתחום העמקת הזהות היהודית וחיבור לחיי תורה ומצוות.

קריטריונים:

1. יש להציג תכניות המיועדות לצעירים בגילאי 18-30.
2. התכניות מיועדת לציבור הכללי (ולא לציבור הדתי/חרדי).
3. המיזם חייב להיות חדש, או להוות פריצת דרך חדשנית בתוך מיזם קיים.
4. התכנית צריכה להיות בעלת פוטנציאל לפעילות קבועה ומתמשכת.
5. תינתן עדיפות למיזמים שיש להם אפשרות ליציבות כלכלית בהמשך, גם ללא עזרת הקרב.
6. תינתן עדיפות למיזמים יצירתיים במיוחד ומחוץ לקופסא.
7. אין צורך בניסיון קודם.

דרכי הגשה וקבלת תשובות:

1. יש להגיש הצעה ברורה, הכוללת: חזון ומטרות, תכנית העבודה, מדדים להצלחה ועלויות מפורטות. (סה"כ בין 3-1 עמודים)
2. יש להגיש המלצה מרב/איש מעשה מוכר, שמכיר אישית את המציע, וממליץ עליו.
3. את ההצעות יש לשלוח לכתובת המייל jew.zehut@gmail.com
4. מגישי ההצעות שתבחרנה, יזמנו ליום ראיונות שייערך בין התאריכים ח' - י' בכסלו.
5. ועדה מיוחדת תדון בהצעות, התשובות יינתנו באותו היום.
6. התשלום יועבר תוך 7 ימים.

הבהרות:

1. גובה המענקים בין 10,000 ₪ ל 100,000 ₪.
2. המיזם ללא התחייבות להמשך תמיכה כספית לטווח ארוך.
3. הקרב איננה מתחייבת להשיב לכל הפניות או לפרט את שיקוליה.

למה שמים גרטל?

המקור הראשון הוא חובה הלכתית של הפרדה בין הלב לערוה, אך בביגוד הנהוג כיום כמעט ואין צורך הלכתי בכך. המנהג לשים גרטל הוא משום "היכון לקראת אלוקיך ישראל". יש בו התחגרות לקראת עמידה לפני המלך ויש בו תזכורת לאבנט שהיו לובשים הכוהנים כעת עבורתם בבית המקדש. נרמזת בו גם מעלה של קדושה בהפרדה בין החלק העליון של הגוף לחלק התחתון.

e.לך אלהיך
054-4530951 / 010

שו"ת
הרב יהושע שפירא
ראש ישיבת רמת גן

אני אוהב מוזיקה לועזית. אני מת על ניגונים חסידיים. יש לי פיצול אישיות?

כנראה שיש לך חוש מוזיקלי מפותח והאישיות שלך כוללת גוונים רבים, כך שאתה לא אישיות מפוצלת אלא אישיות מוזיקלית. נראה לי שמה שבאמת מציק לך הוא שהחוש המוזיקלי והאמנותי מטשטש את ההבדל הערכי, ולא מניח לו מקום מספק מבחינתך. יהודי מתחיל את השבוע ב"ברוך המבריל בין קודש לחול". למרות שהמוזיקה עצמה איננה קודש או חול, ההקשר התרבותי שהיא משתייכת אליו הופך אותה לכזאת, וישנם סוגי מוזיקה שאינם חולין אלא טומאה. אכן, עלית על נקודה אמיתית וכדאי לך להעמיק בבירור פנימי של עולם החוויה שלך.

נשים בשאלה

חב"ד אומרים שרק הם צודקים.
ברטל גם.
בתי המדרש של הרב קוק גם...
אשמח לשמוע את
דעת הרב בנידון,
תודה

שמעתי בשם הרבי הקודם מויזניץ זצ"ל (הישועות משה), שאמר: מיהו רבי? מי שהתגלו לו מן השמיים ואמרו לו שדרכו היא דרך האמת. אבל מיהו רבי גדול? מי שמבין, שגם לרביים האחרים התגלו משמיים ואמרו להם כך.